

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИХОВАННІ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Линевська К. Ю. к. мед. н.,
Нечипуренко Т. Б. к. мед. н.,
Стукало О. А. к. мед. н.,
Володичева Ю. О. к. мед. н.

Україна, м. Київ, Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr/01062018/5625

ARTICLE INFO

Received 19 April 2018
Accepted 27 May 2018
Published 01 June 2018

KEYWORDS

competency,
educational technologies,
behavioral models

ABSTRACT

The system of education at the university introduces elements of interactive learning, based on the formation of basic competences that allow graduates to independently acquire knowledge, as close as possible to practical health care, the desire for self-development, activate cognitive activity of students. Interactive educational technologies develop creativity, communicative skills of future professionals, as well as ability to solve problems, make decisions, adapt to new conditions. The formation of these competencies and the manifestation of creative personality qualities is a prerequisite for the continuation of education. The core competencies include generalized, universal competencies, which the graduates need to master for further education, their own development, life-self-realization, regardless of the level of his education, development and specialization that he chooses. The list of competences reproduces a list of the main types of human activity: effective use of abilities that allows you to fruitfully carry out professional activities; autonomy and flexibility in the part of solving professional problems; cooperation with colleagues and professional interpersonal environment; ability to self-esteem, reflection, self-education, fast, flexible and adaptive reaction to the dynamics of circumstances and environment.

© 2018 The Authors.

Підвищення якості освіти є однією з актуальних проблем спільноти. Вирішення цієї проблеми пов'язано з модернізацією змісту освіти, оптимізацією способів і технологій організації освітнього процесу та, звичайно, переосмисленням мети і результату освіти. Формується на цій основі компетентісний підхід до освіти розглядається і в контексті Болонського процесу. Поява компетенцій - це закономірність розвитку історії освіти, яка сама відзначена змінами в навчальній діяльності. Різка зміна багатьох професійних задач, зокрема, як результат введення нових технологій, вимагає нових дій і кваліфікацій.

Розвиненому суспільству потрібні сучасно освічені, моральні, інтелігентні люди, які можуть самостійно приймати рішення в ситуаціях вибору, здатні до співпраці, відрізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, готові до міжкультурної взаємодії.

Стала очевидною необхідність досягнення нового типу освітнього результату, що не зводиться до простої комбінації відомостей і навичок, а орієнтованого на рішення практичних задач. Відповідно і мета освіти стала співвідноситися з формуванням ключових компетенцій. Метою процесу глобально орієнтованого навчання є не тільки повідомлення знань студентам з різних дисциплін, а й виховання всебічно розвиненої особистості, формування позитивного ставлення до виділених цінностей, постійна активізація пізнавального інтересу у студентів.

Медичний вуз - це не тільки навчання, а й сполучена з ним система виховання, яка включає в себе декілька напрямків.

До складу ключових компетенцій входять узагальнені, універсальні компетенції, оволодіння якими необхідно випускнику для подальшого навчання, власного розвитку, життєвої самореалізації, незалежно від рівня його навчання, розвитку та спеціалізації, яку він вибере. Іншими словами, список компетенцій, так чи інакше, відтворює якийсь перелік основних видів діяльності людини:

- ефективне використання здібностей, що дозволяє плідно здійснювати професійну діяльність;
- автономність і гнучкість в частині вирішення професійних проблем;

- співпраця з колегами і професійної міжособистісної середовищем;
- здатність до самооцінки, рефлексії, самоосвіти,
- швидка, гнучка і адаптивна реакція на динаміку обставин і середовища.

Компетенції як поведінкові моделі розвиваються не тільки через засвоєння змісту освіти, а й формуються освітнім середовищем вузу, в тому числі особистим прикладом викладачів і використовуваними методами навчання.

У медичному вузі, особливо на клінічних кафедрах, викладання невідривно пов'язане з основами деонтології. Морально-етичні рамки спілкування лікаря з хворим, його родичами і колегами визначає медична деонтологія - наука про належне. Звчення про закони розвитку моральних відносин і уявлень складаються моральні вимоги, уявлення про те, які вчинки люди повинні здійснювати.

Педагогіка в медичному університеті, як теорія виховання, вирішує практичні завдання: встановлює шляхи методи формування моральних переконань і стереотипів відповідно до визначених моральними принципами.

Повною мірою педагог-клініцист відповідальний за базисні навички морально-етичного спілкування майбутнього фахівця з пацієнтами та колегами. Під час занять, відкритих консультацій і обходів, клінічних конференцій, з урахуванням обов'язкового практичного компонента на клінічних кафедрах, саме особистий приклад спілкування викладача з пацієнтами стає провідною поведінковою моделлю для студентів, що навчаються методиці ведення опитування, огляду і подальшої динамічної курації хворого.

Сучасному суспільству потрібна відкрита для спілкування особистість, здатна до міжкультурної взаємодії і співпраці. Тому одним з провідних завдань педагогічної діяльності виступає формування комунікативної компетентності на всіх рівнях освітнього процесу. Під час заняття частину часу приділяється формуванню одного з найважливіших навичок - спілкування. Крім того, практичне заняття - головна форма придбання клінічних навичок. У постановці клінічного діагнозу важливу роль відіграють елементи логіки, аналізу і синтезу. У Цей підхід має на увазі ретельне фіксування студентом кожного завдання, яке впливає зі скарг хворого, результатів об'єктивного обстеження і лабораторних даних.

У систему освіти в університеті впроваджені елементи інтерактивного навчання, засновані на формуванні базових компетенцій, що дозволяють випускникам самостійно здобувати знання, максимально наближені до практичній охорони здоров'я, прагнення до саморозвитку, активізують пізнавальну діяльність студентів. Інтерактивні освітні технології розвивають креативність, комунікативність майбутніх фахівців, а також здатності до вирішення проблем, прийняття рішень, адаптації до новим умовам. Сформованість зазначених компетенцій і прояв креативних якостей особистості є передумовою продовження освіти.

Одне з найбільш значущих місць в навчально-виховній роботі студентів займає науково-дослідницька робота. Як показує практика, участь в роботі студентського наукового товариства розвиває і накопичує досвід наукового дослідження, необхідний в подальшій творчій діяльності лікаря.

Культурна компетентність студентів реалізується введенням в програму навчання відповідних курсів соціально-гуманітарних дисциплін: історії української культури, історії медицини, основ психології та педагогіки, політології та філософії.

Система виховання включає в себе й інші напрямки. Зокрема, на високому рівні проводиться спортивно-масова робота. Велика увага приділяється організації дозвілля студентської молоді: організовуються та проводяться різнопланові масові заходи художньої самодіяльності. Активно працює студентська профспілка, залучаючи учнів до участі в благодійних акціях і волонтерських рухах.

В обговореннях на вченій раді університету в перспективах виховної роботи підкреслюється важливість формування не тільки професійної, а й соціальної компетентності майбутнього фахівця, його високих моральних і ділових якостей, необхідність вдосконалення роботи з розвитку у студентства справжньої інтелігентності, випуску не просто носіїв професійних знань, а й відповідальних членів громадянського суспільства.

Компетентнісний підхід є універсальним механізмом оновлення змісту освіти у відповідь на його модернізацію і вносить суттєві перетворення в професійну, особистісну, когнітивну, комунікативну, креативну і загальнокультурну сфери діяльності фахівців нового покоління.

У Національному медичному університеті ім. О.О.Богомольця створене унікальне середовище, в якому визрівають і відшліфовуються універсальні компетенції студентів, таким чином формуючи основу для їх успішної професійної діяльності в будь-якій сфері. Обстановка

високої культури, чуйного ставлення до інтелектуальних потреб кожного студента забезпечує вирішення основних завдань, поставлених перед викладацьким колективом - виховання майбутніх фахівців.

ЛИТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII: Зі змінами внесеними згідно із законом № 2233-VIII (від 07.12.2017).
2. Безродная Г. В., Севостьянов Д. А., Шпикс Т. А. Принципы компетентностного подхода в медицинском вузе // Медицина и образование в Сибири. 2008. № 2.
3. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования // Эйдос. 05.05.2016 г.
4. Сметанський М. Методологічні засади активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів// Шлях освіти. – К., 2011. - № 4. – С.9-12/ ПВШ Методика та методологія навчання.
5. Педагогика и психология высшей школы / Под ред. С. И. Самыгина.- Ростов н/Д.:Феникс. 2001.-540с.
6. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За ред. В. Г. Кременя, К.: Освіта, 2014.- 384с.
7. Birnbaum, R. Managment Fads in Higher Education – Where They Come, What They Do, Why They Fail. – San Francisco.-2000.-P.91-157.
8. Глобализация образования : Компетенции и системы кредитов / авт. кол. : А. А. Егоров и др ; Под общ. ред. Ю. Б. Рубина. – М. : Маркет ДС Корпорейшн, 2005. – 490 с.